

NEDERLANDS

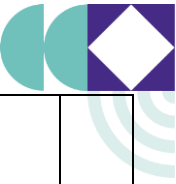
Mondeling taalgebruik

KO <i>TE BEREIKEN OP POPULATIENIVEAU</i> De kleuters kunnen 1.3.1 met aandacht luisteren. 1.3.2 gepast reageren op vragen en instructies. 1.3.3 vragen stellen om meer informatie te krijgen en om te controleren of ze de boodschap begrepen hebben. 1.3.4 op een voorgelezen verhaal reageren door voorspellingen te maken, vragen te stellen of verbanden te leggen met hun vakspecifieke kennis en voorkennis.	L4 De leerlingen kunnen 1.3.1 expliciet vermelde informatie in teksten weergeven. 1.3.2 informatie uit een tekst combineren om tot een logische conclusie te komen. 1.3.3 verbanden leggen tussen teksten en hun vakspecifieke kennis en voorkennis. 1.3.4 verwoorden hoe de auteur denkt over het onderwerp van de tekst. 1.3.5 verwoorden hoe een tekst aansluit bij het luisterdoel. 1.3.10 meningen met argumenten onderbouwen op basis van hun vakspecifieke kennis en voorkennis. 1.3.14 doelgericht deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: • inspelen op de inbreng van de gesprekspartner(s); • informatie, argument of mening in het gesprek inbrengen.	L6 De leerling kan 1.3.1 expliciete en impliciete informatie uit een tekst combineren om tot een logische conclusie te komen. 1.3.2 verbanden leggen tussen teksten en zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis. 1.3.3 vergelijken hoe verschillende auteurs denken over eenzelfde onderwerp. 1.3.4 beoordelen hoe een tekst zijn/haar standpunt wel of niet beïnvloedt.

Luisterbegrip

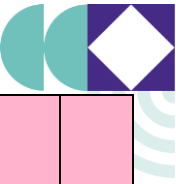
Informatie selecteren en interpreteren

MD/G O!			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
KO 1.3.1	NL.1 03 NL.3 43 SV.0 24		NL.318		Luisteren aandachtig.									
KO 1.3.1	NL.4 39	NL.554	NL.319		Gebruiken non-verbale communicatie bij het luisteren. MIA <i>Non-verbale communicatie:</i>									
					• blik gericht houden									

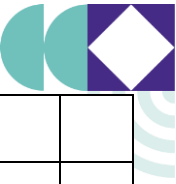

				- blik van de leraar volgen - oogcontact maken - aandacht voor lichaamstaal, mimiek en stemgebruik van de spreker												
KO 1.3.4	LL.0 69	NL.477 NL.483	NL.320	- Leiden de betekenis van mondelinge boodschappen af met behulp van de context. MIA <i>Context:</i> - visuele ondersteuning: boeken, prenten, concreet materiaal, presentatie, gebaren, mimiek - auditieve ondersteuning: stemgebruik, intonatie												
KO 1.3.2		NL.464	NL.321	Voeren enkelvoudige mondeling gegeven instructies uit.												
KO 1.3.2		NL.466	NL.322	Voeren meervoudige mondeling gegeven instructies uit.												
KO 1.3.2	NL.2 52 NL.4 39	NL.554	NL.323	- Reageren op eenvoudige mondeling gestelde vragen. MIA <i>Reageren:</i> - verbaal - non-verbaal <i>Vragen:</i> - open vragen - gesloten vragen - denkstimulerende vragen												
KO 1.3.3	NL.4 28 NL.4 41 LL.0 69		NL.324	- Formuleren vragen in functie van de luisteropdracht. MIA <i>Luisteropdracht:</i> - om meer informatie te krijgen - om na te gaan of ze de boodschap goed begrepen hebben												
L4 1.3.1	NL.0 70 NL.0 72		NL.325	Begrijpen in concrete luistersituaties expliciete boodschappen.												
L4 1.3.1	NL.0 72		NL.326	Leiden in concrete luistersituaties expliciete boodschappen af.												
L6 1.3.1	NL.0 82 NL.0 83 NL.3 31		NL.327	Begrijpen in concrete luistersituaties expliciete en impliciete boodschappen.												

L6 1.3.1	NL.0 82 NL.0 83		NL.328	Leiden in concrete luistersituaties expliciete en impliciete informatie af. Voorbeelden <i>Impliciete boodschappen:</i> • Bij 'Ik heb het koud' wordt niet gezegd: 'Het zou fijn zijn als het raam gesloten werd.' • Bij 'Je hebt je best gedaan' wordt niet gezegd: 'Het resultaat is niet goed genoeg.'														
KO 1.3.4		NL.079 NL.352	NL.329	Leiden relaties en verbanden af bij een beluisterde tekst. MIA <i>Relaties en verbanden:</i> • oorzaak en gevolg • probleem en oplossing														
L4 1.3.2	NL.0 80	NL.354	NL.330	Leiden relaties en verbanden af bij expliciete informatie uit een beluisterde tekst. MIA <i>Relaties en verbanden:</i> • oorzaak en gevolg • probleem en oplossing • middel-doelrelatie • conclusie trekken: informatie uit de tekst combineren om tot een conclusie te komen														
L6 1.3.1	NL.0 80 NL.0 83 NL.3 27		NL.331	Leiden relaties en verbanden af bij expliciete en impliciete informatie uit een beluisterde tekst. MIA <i>Relaties en verbanden:</i> conclusie trekken: informatie uit de tekst combineren om tot een conclusie te komen														
Informatie kritisch verwerken																		
MD/G O!			Nr.	E/B/ G	Leerlijn													
L4 1.3.10 L4 1.3.14	NL.0 90 NL.4 37		NL.332		Herkennen feiten en meningen. MIA <i>Herkennen:</i> in beluisterde teksten													

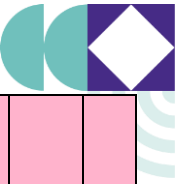

					Te hanteren begrippen de mening, het feit														
L4 1.3.10 L4 1.3.14	NL.0 91 NL.4 38 BU.1 46		NL.333		Onderscheiden feiten en meningen. MIA <i>Onderscheiden:</i> in beluisterde teksten														
KO 1.3.4	NL.3 52	NL.084	NL.334		Maken verbindingen tijdens het beluisteren van teksten. MIA <i>Verbindingen:</i> - tussen de tekst en eigen ervaringen - tussen de tekst en vakspecifieke (voor)kennis														
L4 1.3.3 L6 1.3.2	NL.3 54	NL.085 NL.355	NL.335		Maken verbindingen tijdens het beluisteren van teksten. MIA <i>Verbindingen:</i> - tussen de tekst en eigen ervaringen voorkennis - tussen de tekst en vakspecifieke (voor)kennis - tussen passages uit de tekst														
L4 1.3.3 L6 1.3.2			NL.336		Reflecteren over de kennis die de beluisterde tekst opleverde.														
L4 1.3.2		NL.573	NL.337		Analyseren in luistersituaties factoren van het communicatiemodel. MIA <i>Analyseren:</i> - relatie tussen zender en ontvanger - houding van de zender ten opzichte van de ontvanger en omgekeerd Te hanteren begrippen communicatie, de zender, de ontvanger														
L4 1.3.2		NL.574	NL.338		Analyseren in luistersituaties factoren van het communicatiemodel. MIA <i>Analyseren:</i> - relatie tussen boodschap en kanaal - mening, feit														

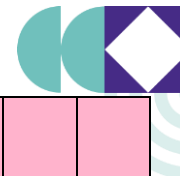

					Te hanteren begrippen de boodschap, het kanaal												
L4 1.3.4	NL.0 92		NL.339		Geven weer hoe een spreker over het onderwerp denkt.												
L6 1.3.1		NL.575	NL.340		Analyseren in concrete luistersituaties factoren van het communicatiemodel. MIA <i>Analyseren:</i> • het medium herkennen als drager van de boodschap • het kanaal herkennen als de weg waarlangs de boodschap wordt verspreid Te hanteren begrippen communicatie, het medium, het kanaal Voorbeelden <i>Communicatiemodel:</i> • via een persoonlijke gesprek (medium) een presentatie (kanaal) over een onderzoek geven • via een radiozender (medium) een reclameboodschap in een radiospot (kanaal) verspreiden												
L6 1.3.3	NL.0 96 BU.1 46		NL.341		Vergelijken hoe verschillende sprekers over eenzelfde onderwerp denken.												
L6 1.3.4	BU.1 46		NL.342		Reflecteren over hoe de spreker hun standpunt beïnvloedt.												
Het luisterproces sturen met behulp van strategieën																	
MD/G O!			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12			
Sturings- en herstelstrategieën (metacognitief) bij luisteren																	
KO 1.3.3	NL.1 03 NL.3 18		NL.343		Herkennen sturingsstrategieën in luistersituaties. MIA <i>Sturingsstrategieën:</i> • actualiseren van kennis en woordenschat • actief luisteren met behulp van luisterstrategieën												
KO 1.3.3	NL.1 04 LL.0 69		NL.344		Gebruiken sturingsstrategieën in luistersituaties.												
KO 1.3.3	NL.1 10		NL.345		Herkennen herstelstrategieën bij het luisteren.												

					MIA <i>Herstelstrategieën:</i> controle van begrip door: - vragen om herhaling - vragen om verduidelijking - vragen om tempo of volume aan te passen												
KO 1.3.3	NL.1 11 LL.0 69		NL.346		Passen herstelstrategieën functioneel toe.												
KO 1.3.3	LL.0 68		NL.347		Tonen hun kennis van herstelstrategieën in verschillende contexten. Voorbeelden - Caleb leest een moeilijk woord voor tijdens het hoekenwerk, maar hapert halverwege het woord. Hij stopt even, kijkt naar het woord, spreekt het opnieuw maar trager uit en probeert het opnieuw. - Asher legt een spel uit aan haar groepje, maar merkt dat de anderen het niet begrijpen. Ze herformuleert haar uitleg, gebruikt voorbeelden en controleert of iedereen het nu wel begrijpt.												
L4 1.3.5	NL.1 05	LL.06 8	NL.348		Beschrijven sturingsstrategieën in luistersituaties. MIA <i>Sturingsstrategieën:</i> - luisterdoel bepalen - toepassen van herstelstrategieën - controle bereiken luisterdoel - actief luisteren door toepassen van luisterstrategieën - actualiseren van kennis en woordenschat												
L4 1.3.5 L6 1.3.2	NL.1 06	LL.06 9	NL.349		Passen sturingsstrategieën toe in luistersituaties.												
L4 1.3.5 L6 1.3.2	NL.1 07 LL.0 25		NL.350		Stemmen hun manier van luisteren af op het luisterdoel. MIA Een variatie aan manieren van luisteren: globaal luisteren, intensief luisteren, kritisch luisteren, empathisch luisteren												
KO 1.3.3 L4 1.3.5 L6 1.3.2	LL.0 68		NL.351		Tonen hun kennis van sturingsstrategieën in verschillende contexten. Voorbeelden Norah hoort de juf iets zeggen maar begrijpt het niet goed. Ze steekt haar hand op en vraagt: “Wil je het nog eens zeggen, maar trager alsjeblieft?”												

					Isaac zit naast een klasgenoot die iets uitlegt over een spel, maar hij verstaat het niet goed. Hij vraagt: "Wat bedoel je precies met 'kaart omdraaien'?"												
					Luisterstrategieën (cognitief)												
KO 1.3.4	NL.1 12 NL.3 29	LL.04 7	NL.352		Herkennen luisterstrategieën in luistersituaties. MIA <i>Luisterstrategieën:</i> - voorspellen - vragen stellen - visualiseren - verbinden												
KO 1.3.4	NL.1 13	LL.05 0	NL.353		Gebruiken luisterstrategieën in luistersituaties.												
L4 1.3.3	NL.1 14 NL.3 30	LL.04 8	NL.354		Beschrijven luisterstrategieën in luistersituaties. MIA <i>Luisterstrategieën:</i> - voorspellen - vragen stellen - visualiseren - verbinden - samenvatten - afleiden Te hanteren begrippen voorspellen, vragen stellen, visualiseren, verbinden, samenvatten, afleiden												
L4 1.3.3 L4 1.3.5 L6 1.3.2	NL.1 16	LL.05 0	NL.355		Passen luisterstrategieën toe in luistersituaties.												
L6 1.3.2	NL.1 17 LL.0 48 LL.0 49		NL.356		Selecteren luisterstrategieën in luistersituaties. MIA <i>Selecteren:</i> - Wanneer de luisterstrategie inzetten? - Waarom de luisterstrategie inzetten? - Welke luisterstrategie inzetten?												
L4 1.3.3 L4			NL.357		Tonen hun kennis van luisterstrategieën in verschillende contexten.												

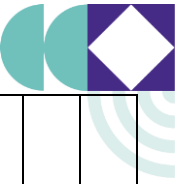
1.3.5 L6 1.3.2					Voorbeelden - Juf Linde toont de kleuters de kaft van het nieuwe boek dat ze gaat voorlezen. Daarop staat een grote vogel met zijn vleugel in een verband. Juf Linde vraagt de kleuters wat zij denken dat er zou kunnen gebeurd zijn met de vogel. De kleuters geven voorspellingen. Tijdens het lezen van het verhaal gaat juf Linde samen met de kleuters na of de voorspellingen overeenkomen met het verhaal. De kleuters sturen hun voorspellingen bij. - Er is een man met een blindengeleidehond naar de klas van Mika gekomen om uitleg te geven over hoe zo'n hond een blinde kan helpen. De kinderen stellen vragen om verduidelijking, of om nog meer te weten te komen.														

KO De kleuters kunnen 1.3.5 verstaanbaar spreken met aandacht voor uitspraak van klanken, klankcombinaties en volume. 1.3.6 bij het spreken mededelende, vragende en samengestelde zinnen hanteren. 1.3.7 gedachten en gebeurtenissen formuleren met een aanzet tot volgorde en tonen hierbij een aanzet tot het gebruik van structuuraanduiders (verwijs-, verbindings- en signaalwoorden). 1.3.8 in een vertrouwde omgeving over een zelfgekozen onderwerp vertellen.	L4 De leerlingen kunnen 1.3.6 voorafgaand aan het vertellen en presenteren inhoud verzamelen en structureren onder begeleiding. 1.3.7 verstaanbaar spreken met aandacht voor uitspraak van het Standaardnederlands en zinsaccent. 1.3.8 bij het spreken gepaste woordkeuze en correcte zinsconstructies gebruiken. 1.3.9 ideeën, gedachten en verworven inzichten samenhangend formuleren. 1.3.10 meningen met argumenten onderbouwen op basis van hun vakspecifieke kennis en voorkennis. 1.3.11 bij het vertellen of presenteren afstemmen op het spreekdoel en het publiek. 1.3.12 bij het vertellen of presenteren gebruik maken van hulpmiddelen wanneer die de boodschap ondersteunen. 1.3.13 het spreken en presenteren op aanwijzing verbeteren.	L6 De leerling kan 1.3.5 bij het spreken gepaste woordkeuze en complexere zinsconstructies gebruiken. 1.3.6 ideeën, gedachten en verworven inzichten gestructureerd formuleren. 1.3.7 meningen beargumenteren op basis van zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis. 1.3.8 voorafgaand aan het vertellen en presenteren inhoud verzamelen en structureren op basis van zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis. 1.3.9 bij het vertellen en presenteren een gepaste expressie en register gebruiken.

Spreken, presenteren en vertellen

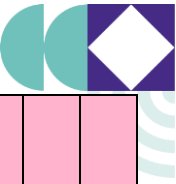
Vlot en vloeiend spreken

MD /GO !			Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
					Verstaanbaarheid en expressie									

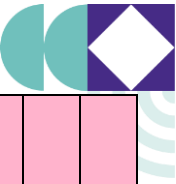

KO 1.3.5			NL.358	Herkennen factoren voor verstaanbaar spreken. MIA <i>Factoren voor verstaanbaar spreken:</i> • verstaanbaar uitspreken van klanken en klankcombinaties • passend volume												
L4 1.3.7	NL.050 NL.515 NL.615		NL.359	Herkennen factoren voor verstaanbaar spreken. MIA <i>Factoren voor verstaanbaar spreken:</i> • correcte uitspraak van klanken en klankcombinaties • duidelijke articulatie												
L4 1.3.7	NL.052 NL.054 NL.515 NL.555 NL.616		NL.360	Herkennen factoren voor verstaanbaar spreken. MIA <i>Factoren voor verstaanbaar spreken:</i> • Standaardnederlands • gepaste klemtoon: zinsaccent en woordaccent • met een ondersteunende houding, passende gebaren en passende mimiek • met natuurlijkheid en emotionaliteit												
KO 1.3.5 L4 1.3.7	NL.050 NL.051 NL.053 NL.617		NL.361	Gebruiken hun kennis van verstaanbaar spreken bij het spreken, vertellen en presenteren. Voorbeelden <i>Spreken, vertellen en presenteren:</i> • een verhaal vertellen • een gedicht voordragen • een mop vertellen												
L4 1.3.1 1	NL.279 NL.451	NL.51 0	NL.362	Stemmen het spreken, presenteren en vertellen af op het spreekdoel en publiek. MIA <i>Afstemmen:</i> • expressie • taalregister: formeel en informeel Voorbeelden <i>Afstemmen van het spreken, presenteren en vertellen:</i> • Yari, Matteo en Dries nemen samen een luisterverhaal op. Het is een griezelig verhaal over spoken, skeletten en geesten. Om de enge sfeer in het verhaal te brengen, lezen de jongens expressief: ze fluisteren, laten stiltes vallen, vertellen dan heel luid om het luisterpubliek te doen schrikken, krijsen om angst uit te drukken... (expressie)												

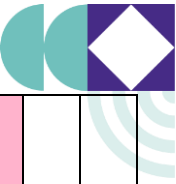
				Het thema van de week is 'De aarde leeft'. In groepjes gaan de kinderen in allerlei teksten lezen over onderwerpen die bij het thema passen. Mandy en Soraya lezen een boek over een reiziger die een vulkaanuitbarsting meemaakt. Daarover maken ze een presentatie die ze gaan gebruiken in de klas. Daarbij komen vele vakspecifieke woorden aan bod. Tijdens hun presentatie leggen ze in hun eigen woorden aan de klasgenoten goed uit wat een krater, magma, lava... is. (register)														
L6 1.3.9	NL.054 NL.057 NL.621		NL.363		Gebruiken expressie bij het spreken, vertellen en presenteren.													
L6 1.3.9	NL.298 NL.451	NL.51 1	NL.364		Gebruiken een gepast register bij het spreken, vertellen en presenteren. MIA <i>Gepast register:</i> - formele taal - Informeel taal													
L4 1.3.1 2		NL.55 4	NL.365		Gebruiken non-verbale communicatie om een boodschap te ondersteunen. MIA <i>Non-verbale communicatie:</i> lichaamstaal: oogcontact, lichaamshouding													
L4 1.3. 12	NL.052	NL.55 5	NL.366		Gebruiken non-verbale communicatie om een boodschap te ondersteunen. MIA <i>Non-verbale communicatie:</i> - mimiek - intonatie - lichaamstaal: oogcontact, lichaamshouding, gebaren													
					Formulering													
L4 1.3.9			NL.367		Herkennen factoren van begrijpelijk en gepast spreken. MIA <i>Factoren van begrijpelijk en gepast spreken:</i> bij het onderwerp blijven													
L4 1.3.8 L4 1.3.9	NL.268 NL.314 NL.542 NL.543 NL.573 NL.574		NL.368		Herkennen factoren van begrijpelijk en gepast spreken. MIA <i>Factoren van begrijpelijk en gepast spreken:</i> - woordkeuze - correcte zinsconstructies - samenhang													
L6 1.3.5	NL.316 NL.317		NL.369		Herkennen factoren van begrijpelijk en gepast spreken.													

L6 1.3.6	NL.548 NL.549 NL.567 NL.570 NL.574 NL.575				MIA <i>Factoren van begrijpelijk en gepast spreken:</i> • gepaste woordkeuze • complexere zinsconstructies • ideeën, gedachten en verworven inzichten gestructureerd formuleren														
KO 1.3.6 L4 1.3.8 L4 1.3.9 L6 1.3.5 L6 1.3.6			NL.370		Spreken begrijpelijk en gepast.														
KO 1.3.7			NL.371		Vertellen samenhangend over gedachten en gebeurtenissen. MIA <i>Samenhangend:</i> • met een aanzet tot volgorde • met een aanzet tot gebruik van structuuraanduiders (verwijs- en verbindingswoorden)														
L4 1.3.9	NL.137 NL.138 NL.314 NL.315 NL.391 NL.392		NL.372		Illustreren gestructureerd en samenhangend spreken. MIA <i>Gestructureerd en samenhangend:</i> • logische en gemakkelijk te volgen samenhang • verbanden duidelijk aangevend met gebruik van gepaste structuuraanduiders (verwijs-, signaal- en verbindingswoorden)														
L4 1.3.9 L6 1.3.6	NL.139 NL.140 NL.308 NL.311 NL.315 NL.392 NL.393		NL.373		Illustreren gestructureerd en samenhangend spreken. MIA <i>Gestructureerd en samenhangend spreken:</i> • logische en gemakkelijk te volgen samenhang • verbanden duidelijk aangevend met gebruik van gepaste structuuraanduiders (verwijs-, signaal- en verbindingswoorden) Te hanteren begrippen het begin, het midden, het slot														
L4 1.3.9 L6 1.3.6			NL.374		Spreken gestructureerd en samenhangend. MIA <i>Gestructureerd en samenhangend:</i>														

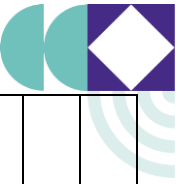

				- logische en gemakkelijk te volgen samenhang - verbanden duidelijk aangevend met gebruik van gepaste structuuraanduiders (verwijs-, signaal- en verbindingswoorden)															
KO 1.3.7 L4 1.3.9 L6 1.3.6			NL.375	Reflecteren op factoren van verstaanbaar spreken in verschillende contexten.															
Zinnen formuleren																			
KO 1.3.6			NL.376	Formuleren mondeling korte zinnen met één of meer woorden.															
KO 1.3.6	NL.433		NL.377	Formuleren mondeling standaardzinnen. MIA <i>Standaardzinnen:</i> Veel voorkomende zinnen in veel voorkomende communicatieve situaties. Voorbeelden <i>Standaardzinnen:</i> - Hoe heet jij? - Tot morgen!															
KO 1.3.6	NL.390 NL.433		NL.378	Formuleren mondeling basiszinnen. MIA <i>Basiszinnen:</i> - met aandacht voor eenvoudige zinsconstructies - mededelende, vragende, enkelvoudige en eenvoudig samengestelde zinnen Voorbeelden <i>Basiszinnen:</i> - Fikri maakt een tekening. - Waar is het potlood? - Ik teken een huis en daarna kleur ik het. - Ik ben moe want ik heb veel gespeeld.															
L4 1.3.8	NL.368	NL.54 2	NL.379	Formuleren mondeling verschillende soorten zinnen. MIA <i>Soorten zinnen:</i> - enkelvoudige zinnen - de mededelende zin, de vragende zin, de uitroepende zin, de ontkennende zin, de gebiedende wijs															

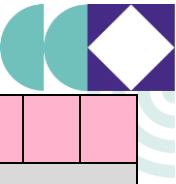
L4 1.3.8	NL.368 NL.373	NL.54 3	NL.380		Formuleren mondeling verschillende soorten zinnen. MIA <i>Soorten zinnen:</i> • enkelvoudige zinnen • samengestelde zinnen: verbanden leggen met behulp van structuuraanduiders • de mededelende zin, de vragende zin, de uitroepende zin, de ontkennende zin, de gebiedende wijs													
L6 1.3.5	NL.369	NL.54 4	NL.381		Formuleren mondeling verschillende soorten zinnen. MIA <i>Soorten zinnen:</i> • enkelvoudige complexere zinnen • samengestelde zinnen: verbanden leggen met behulp van structuuraanduiders • de mededelende zin, de vragende zin, de uitroepende zin, de ontkennende zin, de gebiedende wijs													
L6 1.3.5	NL.369	NL.54 9	NL.382		Formuleren mondeling verschillende soorten zinnen. MIA <i>Soorten zinnen:</i> • enkelvoudige complexere zinnen • samengestelde complexere zinnen: verbanden leggen met behulp van structuuraanduiders • de mededelende zin, de vragende zin, de uitroepende zin, de ontkennende zin, de gebiedende wijs													
Sturen het spreekproces met behulp van strategieën																		
Spreken voorbereiden																		
L4 1.3.6 L6 1.3.8	LL.017 LL.032 LL.033 NL.271		NL.383		Illustreren stappen in het spreekproces. MIA <i>Stappen in het spreekproces:</i> • spreken voorbereiden • boodschap formuleren • reviseren • presenteren • reflecteren op het spreekproces													
L4 1.3.6 L6 1.3.8	NL.279 NL.280 IT.049 IT.052 IT.053		NL.384		Verzamelen inhoud voor hun spreektaak.* Voorbeelden <i>Verzamelen:</i>													

				• Bedenken wat ze zelf al weten over het onderwerp en vullen hun kennis aan met informatie die de leerkracht aangeboden heeft. • Maken een woordenwolk of mindmap over het onderwerp waarover ze gaan spreken. <i>*onder begeleiding</i>													
L4 1.3.6 L6 1.3.8	NL.274 NL.275 NL.277		NL.385	Selecteren een teksttype die het beste bij het spreekdoel past. Voorbeelden <i>Teksttype:</i> • een gedicht om te beschrijven hoe kleurrijke blaadjes van de boom in de herfst naar beneden dwarrelen • een interview om een klasgenoot te doen vertellen wat die zo geweldig vindt aan diens favoriete boek													
L4 1.3.6 L6 1.3.8	NL.279 NL.280 NL.281		NL.386	Geven de inhoud van hun spreektaak gestructureerd weer. MIA <i>Gestructureerd:</i> • volgens de best passende tekststructuur bij het teksttype past													
L4 1.3.1 0 L6 1.3.8	NL.437		NL.387	Verzamelen onderbouwende argumenten om hun standpunten en meningen te staven. MIA <i>Standpunten en meningen:</i> • op basis van voorkennis en vakspecifieke kennis													
L6 1.3.7 L6 1.3.8	NL.099 NL.420 NL.437		NL.388	Selecteren onderbouwende argumenten om hun standpunten en meningen te staven. MIA <i>Standpunten en meningen:</i> • op basis van voorkennis en vakspecifieke kennis													
				Boodschap formuleren													
KO 1.3.8	NL.285 NL.400		NL.389	Vertellen in een vertrouwde omgeving over een zelfgekozen onderwerp.													
KO 1.3.7 KO 1.3.8	NL.285	NL.36 1 NL.37 1 NL.37 8	NL.390	Vertellen begrijpelijk en samenhangend over een zelfgekozen onderwerp. MIA <i>Vertellen:</i> • met aandacht voor eenvoudige zinsconstructies • met een logische en gemakkelijk te volgen samenhang													
KO 1.3.7 L4 1.3.7	NL.119 NL.542	NL.36 1 NL.36 5	NL.391	Spreken begrijpelijk, gepast en samenhangend. MIA													

L4 1.3.8 L4 1.3.9		NL.37 0 NL.37 4		<i>Spreken:</i> - in een variatie aan teksten - voor een publiek <i>Begrijpelijk, gepast en samenhangend:</i> - met aandacht voor goedgekozen woorden - met aandacht voor zinsconstructies die niet complexer zijn dan nodig - met aandacht voor Standaardnederlands en zinsaccent - met een logische en gemakkelijk te volgen samenhang														
L4 1.3.7 L4 1.3.8 L4 1.3.9	NL.119 NL.543	NL.36 1 NL.36 2 NL.36 6 NL.37 0 NL.37 4	NL.392	Spreken begrijpelijk, gepast en samenhangend. MIA <i>Spreken:</i> - in een variatie aan teksten - voor een publiek <i>Begrijpelijk, gepast en samenhangend:</i> - met aandacht voor goedgekozen woorden - met aandacht voor een gepaste woordkeuze - met aandacht voor zinsconstructies die niet complexer zijn dan nodig - met aandacht voor Standaardnederlands en zinsaccent - met aandacht voor correcte inhoud in het geval van informatieve en prescriptieve teksten - met aandacht voor onderbouwing bij meningen en standpunten in een gepast register - met een logische en gemakkelijk te volgen samenhang - Verbanden duidelijk aangevend met gebruik van verwijs- en verbindingswoorden														
L6 1.3.5 L6 1.3.6 L6 1.3.7 L6 1.3.9	NL.119 NL.544 NL.545	NL.36 3 NL.36 4 NL.37 0 NL.37 4	NL.393	Spreken begrijpelijk, gepast en samenhangend. MIA <i>Spreken:</i> - in een variatie aan teksten - voor een publiek <i>Begrijpelijk, gepast en samenhangend:</i> - met aandacht voor goedgekozen woorden. - met aandacht voor een gepaste woordkeuze. - met aandacht voor complexere zinsconstructies die duidelijk zijn voor de luisteraar - met aandacht voor Standaardnederlands en zinsaccent														

				• met aandacht voor correcte inhoud in het geval van informatieve en prescriptieve teksten • met aandacht voor onderbouwing bij meningen en standpunten • in een gepast register • met een logische en gemakkelijk te volgen samenhang • verbanden duidelijk aangevend met gebruik van verwijs- en verbindingswoorden															
				Reviseren															
L4 1.3.1 3			NL.394	Herkennen fouten bij zichzelf tijdens het spreken. MIA <i>Fouten:</i> • fout uitgesproken klanken, woorden en zinnen juist herhalen															
L4 1.3.1 3		LL.05 8	NL.395	Verbeteren zichzelf tijdens het spreken.															
L4 1.3.1 3			NL.396	Herkennen fouten bij zichzelf tijdens het spreken. MIA <i>Fouten:</i> • fout uitgesproken klanken, woorden en zinnen • onduidelijke articulatie															
L4 1.3.1 3	NL.290	LL.05 8	NL.397	Verbeteren zichzelf tijdens het spreken. MIA <i>Verbeteren:</i> • fout uitgesproken klanken, woorden en zinnen juist herhalen • de intonatie en klemtoon passend bij de gesproken tekst herhalen															
L4 1.3.1 3			NL.398	Herkennen fouten bij zichzelf tijdens het spreken. MIA <i>Fouten:</i> • fout uitgesproken klanken, woorden en zinnen juist herhalen • de intonatie en klemtoon passend bij de gesproken tekst herhalen • een opbouw, gedachtegang of redenering herformuleren in functie van het begrip en de samenhang															
L4 1.3.1 3		LL.05 8	NL.399	Verbeteren zichzelf tijdens het spreken. MIA <i>Verbeteren:</i> • fout uitgesproken klanken, woorden en zinnen juist herhalen • de intonatie en klemtoon passend bij de gesproken tekst herhalen															

				• een opbouw, gedachtegang of redenering herformuleren in functie van het begrip en de samenhang															
Presenteren en vertellen																			
KO 1.3.8		NL.38 9 NL.41 2	NL.400	Vertellen in de klas. MIA <i>Vertellen:</i> • over ervaringen vanuit de eigen leefwereld en de klas- en schoolomgeving • over een plan van aanpak															
L4 1.3.9			NL.401	Presenteren* aan een bekend publiek. MIA <i>Presenteren:</i> • beschrijven van een voorwerp, persoon, dier of plaats • verslag uitbrengen over een ervaring of beleving • instructie geven over een plan van aanpak (uitleggen hoe je iets moet doen) • een mededeling doen <i>* presenteren of vertellen</i>															
L4 1.3.9 L4 1.3.1 0			NL.402	Presenteren* aan een bekend publiek. MIA <i>Presenteren:</i> • verslag uitbrengen over een leeractiviteit • verzamelde informatie over een persoonlijk interesseveld uiteenzetten • een beschrijving geven • een mededeling of aankondiging doen • een anekdote vertellen • een mening formuleren <i>* presenteren of vertellen</i>															
L6 1.3.6 L6 1.3.7			NL.403	Presenteren* aan een bekend en onbekend publiek. MIA <i>Presenteren:</i> • inzichten en besluit van een eerder gevoerd onderzoek delen • een mening uiteenzetten en beargumenteren • een oproep tot actievoeren • informatie, verzameld uit verschillende bronnen delen <i>* presenteren of vertellen</i>															

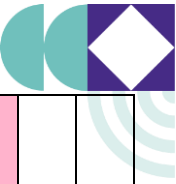
L4 1.3.1 2		NL.404		Gebruiken hulpmiddelen bij het presenteren* wanneer die de boodschap ondersteunen. MIA <i>Hulpmiddelen:</i> • concreet materiaal • afbeeldingen <i>* presenteren of vertellen</i>															
L4 1.3.1 2	IT.042 IT.043	NL.405		Gebruiken hulpmiddelen bij mondeling presenteren*. MIA <i>Hulpmiddelen:</i> • concreet materiaal • afbeeldingen • digitale hulpmiddelen zoals presentatiesoftware <i>* presenteren of vertellen</i>															
Reflecteren op het spreekproces																			
	LL.052	NL.406		Reflecteren over het eigen spreekproces. MIA <i>Eigen spreekproces:</i> • de formulering van de boodschap tijdens het spreken • de presentatie bij het spreken															
		LL.05 3	NL.407	Reflecteren over het eigen spreekproces. MIA <i>Eigen spreekproces:</i> • de voorbereiding voor het spreken • de keuze van het teksttype in functie van de boodschap en het publiek/ de ontvanger • de formulering van de boodschap tijdens het spreken • het eventuele reviseren of verbeteren tijdens het spreken • de presentatie bij het spreken															
	NL.360 NL.362 NL.366 NL.368 NL.369 NL.372 NL.373	NL.408		Illustreren kenmerken van een spreekstijl. MIA <i>Kenmerken van een spreekstijl:</i> • verstaanbaarheid • het gebruik van lichaamstaal • expressie • taalregister															

		NL.409	Reflecteren over de eigen spreekstijl en die van anderen. MIA <i>Spreekstijl:</i> • verstaanbaarheid • het gebruik van lichaamstaal • expressie • taalregister															
		NL.410	Reflecteren over de eigen spreekstijl en die van anderen. MIA <i>Spreekstijl:</i> • verstaanbaarheid • het gebruik van lichaamstaal • expressie • taalregister • taalgebruik: complexiteit van zinnen, rijkdom van de woordenschat, breedvoerig of beknopt															
	LL.04 9	NL.411	Reflecteren over de boodschap van de spreker(s). MIA <i>Reflecteren:</i> Gebruik makend van gespreksstrategieën: • zich relevante zaken afvragen en vragen stellen • verbindingen zoeken tussen wat deelnemers zeggen															

KO De kleuters kunnen 1.3.9 actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, samen spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: • op een gepaste manier het woord nemen en vragen; • elkaar laten uitspreken; • inspelen op wat anderen zeggen; • standaardformules gebruiken bij het groeten, aanspreken, bedanken en vragen.	L4 De leerlingen kunnen 1.3.14 doelgericht deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: • inspelen op de inbreng van de gesprekspartner(s); • informatie, argument of mening in het gesprek inbrengen.	L6 De leerling kan 1.3.10 doelgericht en genuanceerd deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: • voortbouwen op andermans ideeën; • verbanden leggen tussen verschillende standpunten; • argumenten bevragen en nuanceren; • met ondersteuning tot een conclusie komen.

Mondelinge interactievaardigheden														
Variatie aan mondelinge interactievormen														
MD /GO !	🚩	🔗	Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
KO 1.3.9	NL.318 NL.389 NL.400 NL.603	NL.426 NL.439	NL.412		Voeren gesprekken. MIA <i>Gesprekken:</i> mondelinge interactievormen - rechtstreeks aansluitend bij de plaats, tijd en situatie waarin ze plaatsvinden - los van de zichtbare werkelijkheid Voorbeelden <i>Gesprekken:</i> - De kleuters bekijken samen met de leerkracht een apparaat (technisch systeem) en bespreken hoe het zou kunnen werken. (plaats, tijd en situatie) - Jonas vertelt over een bezoek dat hij samen met zijn ouders bracht aan hun grootouders in het rusthuis. (los van de zichtbare werkelijkheid)									
L4 1.3.1 4	NL.604 SV.026 SV.029	NL.429	NL.413		Participeren aan gesprekken. MIA <i>Participeren:</i> - doelgericht luisteren, spreken en non-verbaal reageren in het gesprek <i>Gesprekken:</i> mondelinge interactievormen - kringsprek - onderwijsleergesprek - gesprek om informatie te geven of te vragen - dialog - gesprekken in kleine groepen									
L4 1.3.1 4	SV.026 SV.029 NL.605	NL.430	NL.414		Participeren aan gesprekken. MIA <i>Participeren:</i> doelgericht luisteren, spreken en non-verbaal reageren in het gesprek <i>Gesprekken:</i> mondelinge interactievormen									

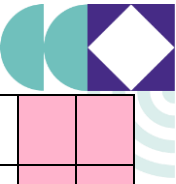
Kopieerrecht PBD-Go! 2020

					• onderwijsleergesprek • gesprek om informatie te geven of te vragen • dialoog • groepsgesprek • discussie													
L6 1.3.1 0	SV.029 NL.605	SV.027 NL.431	NL.415		Participeren aan gesprekken. MIA <i>Participeren:</i> • Doelgericht en genuanceerd luisteren, spreken en non-verbaal reageren in het gesprek <i>Gesprekken:</i> mondelinge interactievormen • onderwijsleergesprek • gesprek om informatie te geven of te vragen • dialoog • groepsgesprek • discussie													

Deelnemen aan discussie en overleg

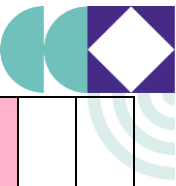
MD /GO !	🚩	🔗	Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
KO 1.3.9 L4 1.3.1 4	NL.447 BU.148	LL.087	NL.416		Gaan met elkaar in gesprek om te onderhandelen. MIA <i>Onderhandelen:</i> • over het plan van aanpak bij een groepsactiviteit • over de oplossingsstrategie bij problemen									
L4 1.3.1 4	NL.447 BU.148	LL.087	NL.417		Gaan met elkaar in gesprek om te onderhandelen. MIA <i>Onderhandelen:</i> • over het plan van aanpak bij een groepsactiviteit • over de taakverdeling bij een groepsactiviteit • over de oplossingsstrategie bij problemen									
L4 1.3.1 4	NL.447		NL.418		Gaan met elkaar in gesprek om afspraken te maken.									
L6 1.3.1 0	BU.148	LL.090	NL.419		Voeren probleemoplossende gesprekken.									

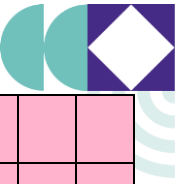
L6 1.3.1 0	NL.388 NL.436		NL.420		Geven in een gesprek argumenten om de eigen mening te staven en een andere mening te ontkrachten.													
L6 1.3.1 0			NL.421		Gebruiken vragen in een discussie om verduidelijking van de standpunten te krijgen.													
L6 1.3.1 0			NL.422		Vergelijken in een discussie argumenten en tegenargumenten.													
L6 1.3.1 0			NL.423		Formuleren een conclusie bij een discussie.* <i>*onder begeleiding</i>													
L6 1.3.1 0			NL.424		Sturen in een discussie argumenten, het eigen standpunt of de eigen mening bij.													
L6 1.3.1 0			NL.425		Geven in een discussie argumenten om de overtuiging van de anderen te veranderen.													

Informatie uitwisselen

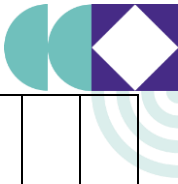
MD /GO !	🚩	🔗	Nr.	E/B/G	Leerlijn	2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12
KO 1.3.9		NL.412 NL.439	NL.426		Participeren spontaan aan gesprekken om persoonlijke ervaringen uit te wisselen.									
KO 1.3.9	NL.378 NL.379	LL.043 LL.046	NL.427		Gebruiken in een gesprek vraagzinnen om hulp te vragen.									
KO 1.3.9	NL.324 NL.378 SV.024 SV.025	LL.046	NL.428		Gebruiken in een gesprek vragen om de gewenste informatie te bekomen. MIA <i>Informatie:</i> • een behandeld onderwerp binnen de verschillende leergebieden <i>Vraagsoorten:</i> • gesloten vragen • open vragen									
L4 1.3.1 4		NL.416	NL.429		Gebruiken in een gesprek vragen om de gewenste informatie te bekomen. MIA <i>Informatie:</i> • een behandeld onderwerp binnen de verschillende leergebieden <i>Vraagsoorten:</i> • gesloten vragen • open vragen • meerkeuzevragen									

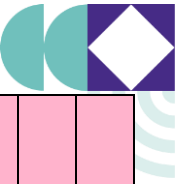
L4 1.3.1 4	LL.048	NL.414	NL.430	Gebruiken in een gesprek verschillende vraagsoorten om informatie in te winnen. MIA <i>Vraagsoorten:</i> • gesloten vragen • open vragen • reflectieve vragen														
L6 1.3.1 0	LL.049	NL.415	NL.431	Gebruiken in een gesprek verschillende vraagsoorten om informatie in te winnen. MIA <i>Vraagsoorten:</i> • kritische vragen • hypothetische vragen • controlevragen														
L4 1.3.1 4 L6 1.3.1 0			NL.432	Tonen hun kennis over het stellen van vragen in verschillende contexten. Voorbeelden • Ezra bladert in een informatief boek over vulkanen en zegt: “Hoe ontstaat lava eigenlijk?” • Micah bouwt samen met klasgenoten een bouwwerk voor een project en vraagt: “Wie wil de toren bouwen en wie maakt de brug?”														
	LL.049	NL.415	NL.433	Gebruiken gerichte vragen om de gewenste informatie te bekomen. MIA <i>Gerichte vragen:</i> • aan leeftijdsgenoten en bekende volwassenen														
	LL.049	NL.415	NL.434	Gebruiken vragen in een gesprek om meer informatie te winnen. MIA <i>Gebruiken:</i> • stellen van vragen en verder doorvragen														
L4 1.3.1 4		NL.413	NL.435	Gaan met elkaar in gesprek om gedachten uit te wisselen. Voorbeelden <i>Gedachten uitwisselen:</i> • over eigen werk, groepsactiviteiten, (voor)gelezen boeken, actualiteit, media														
L4 1.3.1 4 L6 1.3.1 0	NL.414 NL.415		NL.436	Gaan met elkaar in gesprek over hun eigen en elkaars mening. Voorbeelden <i>Eigen en elkaars mening:</i>														

					over eigen werk, over andermans werk, ervaringen bij leeractiviteiten, gelezen boeken, actualiteit, media													
L4 1.3.1 4 L6 1.3.1 0	NL.090 SV.047	NL.332	NL.437		Herkennen feiten en meningen in gesprekssituaties. Te hanteren begrippen de mening, het feit													
L4 1.3.1 4 L6 1.3.1 0	NL.091	NL.333	NL.438		Onderscheiden feiten en meningen in gesprekssituaties.													
Gespreksconventies																		
MD/GO!			Nr.	E/B/G	Leerlijn													
						2,5-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12				
KO 1.3.9	NL.319 NL.323	NL.412 NL.426	NL.439		Participeren actief aan een gesprek. MIA <i>Actief:</i> - de blik gericht houden op de gesprekspartners - non-verbaal reageren - verbaal reageren													
KO 1.3.9			NL.440		Zetten een volgehouden aandachtspanne in bij het voeren van gesprekken.													
KO 1.3.9	NL.324 NL.377	NL.378	NL.441		Gebruiken standaardzinnen, basiszinnen en vraagzinnen in een gesprek. MIA <i>Standaardzinnen, basiszinnen en vraagzinnen:</i> - bij het groeten - bij het aanspreken - bij het bedanken - bij vragen Voorbeelden <i>Groeten:</i> - Goeiemorgen juf/meester. - Tot morgen juf/meester. <i>Aanspreken:</i> - Dag meneer/mevrouw directeur, dit is voor u. - Yoshi, mag ik met jou meespelen? <i>Bedanken:</i>													

					• Dankjewel, Lize. • Dat is lief, dankjewel. Vragen: • Wie weet dat? • Hoe doe je dat?												
KO 1.3.9	SV.024	LL.001	NL.442		Herkennen gespreksconventies. MIA <i>Gespreksconventies:</i> • op een gepaste manier het woord nemen of vragen • elkaar laten uitspreken												
KO 1.3.9	SV.025 NL.318	LL.001	NL.443		Gebruiken gespreksconventies. MIA <i>Gespreksconventies:</i> • op een gepaste manier het woord nemen of vragen • elkaar laten uitspreken												
KO 1.3.9	NL.318		NL.444		Herkennen gespreksconventies. MIA <i>Gespreksconventies:</i> • inspelen op wat anderen zeggen												
KO 1.3.9	NL.318		NL.445		Gebruiken gespreksconventies. MIA <i>Gespreksconventies:</i> • inspelen op wat anderen zeggen												
L4 1.3.1 4	SV.026		NL.446		Illustreren gespreksconventies. MIA <i>Gespreksconventies:</i> • elkaar laten uitspreken • op een gepaste manier het woord vragen of nemen • inspelen op de inbreng van de gesprekspartner • elkaars inbreng waarderen												
L4 1.3.1 4	LL.002 SV.029		NL.447		Passen gespreksconventies toe. MIA <i>Gespreksconventies:</i> • elkaar laten uitspreken												

				• op een gepaste manier het woord vragen of nemen • inspelen op de inbreng van de gesprekspartner • elkaars inbreng waarderen																
L4 1.3.1 4	SV.029		NL.448	Voeren samenhangende gesprekken die ze gaande houden door in te spelen op de inbreng van de ander. MIA <i>Inspelen op de inbreng van de ander:</i> • antwoorden in volzinnen op vragen • brengen argumenten, meningen en nieuwe informatie in die aansluiten bij het gespreksonderwerp.																
L4 1.3.1 4 L6 1.3.1 0			NL.449	Houden in een gesprek de gesprekslijn vast.																
L4 1.3.1 4 L6 1.3.1 0	SV.030		NL.450	Passen de rol van gespreksleider toe. MIA <i>Rol van de gespreksleider:</i> • rekening houdend met beurtwisseling																
L6 1.3.1 0	SV.029		NL.451	Voeren samenhangende gesprekken die ze gaande houden door in te spelen op de inbreng van de ander. MIA <i>Inspelen op de inbreng van de ander:</i> • bouwen verder op andermans ideeën • bevragen argumenten die aansluiten bij het gespreksonderwerp • nuanceren argumenten die aansluiten bij het gespreksonderwerp • leggen verbanden tussen verschillende standpunten • komen tot een conclusie* <i>*met ondersteuning</i>																
			NL.452	Illustreer het passend afronden van een gesprek. Voorbeelden <i>Passend afronden van een gesprek:</i> • het gesprek samenvatten, waardering uiten, vooruitblikken, een reflectie geven																
			NL.453	Ronden een gesprek passend af.																
L4 1.3.1 4	SV.029		NL.454	Houden rekening met wat gesprekspartners weten.																

				Voorbeelden <i>Rekening houden met wat gesprekspartners weten:</i> - Niet nodeloos herhalen van informatie die al gekend of geweten is, iedereen weet dat de school niet open is op zaterdag en zondag. - Geven aanvullende informatie die nodig is om het gesprek te volgen, leggen uit dat een 'glitch' een fout of storing in een computerspel is.														
L4 1.3.1 4	NL.362 NL.364 NL.510 NL.511		NL.455	Stemmen luister- en spreekstijl af op verschillende situaties. MIA <i>Spreekstijlen:</i> - formeel en informeel taalgebruik - spreektempo, volume en woordgebruik aangepast aan het publiek														
L4 1.3.1 4		BU.124	NL.456	Tonen open te staan voor elkaars meningen en standpunten.														
L6 1.3.1 0	SV.047		NL.457	Reageren gepast als de gesprekspartner anders reageert of denkt. MIA <i>Gepast:</i> - aanvaarden dat de ander anders reageert dan verwacht - de ander de vrijheid gunnen om de vragen, onderwerpen... aan te nemen, te weigeren of te twijfelen														
KO 1.3.9 L4 1.3.1 4 L6 1.3.1 0		LL.069	NL.458	Reflecteren over de gespreksconventies die ze gebruikt hebben.														
L4 1.3.1 4 L6 1.3.1 0	LL.052 LL.053 LL.054		NL.459	Reflecteren over gevoerde gesprekken. Voorbeelden <i>Reflecteren over:</i> - Wat ging er goed in het gesprek? - Wat zou je anders doen de volgende keer? - Op welke manier liet je merken dat je de ander begreep? - Heb je je mening duidelijk kunnen overbrengen? - Was mijn uitleg duidelijk voor de ander? Hoe weet ik dat? - Waren mijn argumenten sterk genoeg, en hoe had ik die nog sterker kunnen maken? - Hoe heb ik mijn non-verbale communicatie ingezet om het gesprek te ondersteunen?														